

RISCURILE ȘI PERFORMANȚELE BANCARE

dr. Agnes NAGY*
drd. Alina SOLOVĂSTRU**

Rezumat

Universul bancar se caracterizează prin multiple dimensiuni ale riscurilor financiare care afectează performanțele. Această multiplicare a riscurilor bancare ridică probleme de definire a diferitelor riscuri. În acești ultimi ani s-au făcut progrese odată cu reglementarea riscurilor pentru care acest capitol propune un inventar. În afară de aceasta, riscurile și performanțele sunt indisolubil legate. Pentru performanțe, măsurile contabile clasice constituie o referință de bază. Dar ele nu sunt totdeauna adaptate. Măsurile de performanțe, ca valori de piață, sunt complementare și adaptarea, conform riscurilor, este o grijă constantă.

Definirea riscurilor și performanțelor este un demers clasic, dar important, căci ea constituie punctul de plecare al gestionării riscurilor. Această lucrare evidențiază, într-o manieră critică, definițiile obișnuite în materie de riscuri și prezintă definițiile pe care le considerăm de bază. El este organizat în patru părți. Prima reamintește marile etape ale evoluției riscurilor în lumea bancară și financiară, pentru a ajunge la situația de astăzi unde necesitatea de a măsura diferitele riscuri și de a le controla a devenit o evidență. A doua parte propune un inventar comentat al diferitelor noțiuni de risc. A treia parte descrie cadrul măsurării riscurilor și performanțelor. O ultimă parte este consacrată măsurării performanțelor ca valori de piață.

Abstract

The banking Universal is characterized by multiple dimensions of the financial risks which are affecting the performances. This multiplication of the banking risks is setting up issues in defining different risks. In this last few years progresses had been made at the same time with the reglementation of the risks for whom this chapter is proposing an inventory. Beside this, risks and performances are

* Conf. univ. , Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca.

** Lect.univ., Universitatea ”Dimitrie Cantemir”Tg. Mureș.

indissoluble bounded. For the performances, the accounting classical measures represent a base of reference. But they are not always suited. The measure of the performance as market values are complementary, also the appliance according to the risks is a continuous concern.

The definition of the risks and of the performances is a classical measure, but the important thing is that it represents the start in managing risks. This study, is marking out, in a critical manner, the common definitions of risks and it presents the definitions that we consider as being fundamental. It is organized in 4 sections. The first sections is reminding the biggest step of the evolution of risk in banking and financial world, in order to suffice to the situation in our days, when the necessity of measuring and controlling different risks is becoming an evidence. The second section is proposing an inventory dispute of different kinds of risks. The third section is describing the frame of measuring risks and performances. The last part is devoted to the measurement of the performances as market values.

Cuvinte cheie: cadrul contabil, performanță, reglementări bancare, rentabilitatea activelor, risc.

Jel Cod: A11; A19; A30

Partea 1- Mediul și evoluția riscurilor

Numeroși factori concureau, la începutul anilor 70, la stabilizarea mediului bancar. Sectorul era reglementat și activitățile sale de intermediere erau bine cunoscute și bine înțelese. Rentabilitatea operațiilor era bună, riscurile erau acceptabile și concurența era relativ moderată. Autoritățile tutelare, cu grijă pentru asigurarea securității sistemului financiar și pentru a controla puterea de creație monetară, instauraseră reguli de prudență care reduceau marjele de manevră ale operatorilor și își limitau riscurile. Incităriile la schimbare, la inovație și la concurență rămâneau moderate într-un mediu unde trebuia privilegiată securitatea.

Anii '70 și '80 au văzut operându-se o schimbare radicală în industria bancară mondială. Probabil, cauzele pot fi legate de trei factori: creșterea rolului piețelor financiare și a instabilității lor; nereglementarea; creșterea concurenței.

Pe piețele de schimburi, de exemplu, instaurarea unui regim de schimb flotant a crescut volatilitatea. Au apărut politici monetare care favorizau dobânzile crescute și instabile. Pentru țările unde intermedierea bancară era preponderentă, dezintermedierea s-a dezvoltat foarte puternic. Aceste mutații financiare s-au tradus prin mai multe oportunități, asumare de risc și au accelerat ritmul inovațiilor.

Paralel, mișcarea de dereglementare s-a amplificat. Dereglementarea desemnează procesul de eliminare a reglementărilor existente. Ea se explică tocmai prin învechirea regulilor care compartimenteză activitățile financiare. Anumite reguli vechi au devenit incompatibile cu concurența. De exemplu, distincția tradițională între băncile comerciale și băncile de afaceri, între *investments bankers* nord-americane sau instituțiile care administrează portofoliul de valori mobiliare ale clienților lor japonezi s-a estompat progresiv și este pe cale să sufere profunde modificări. Este vorba despre actul nord-american GLASS-STEAGALL și despre articolul 65 din Japonia, două reglementări fundamentale pe care să sufere profunde modificări.

Încă din anii '70, de fapt, aceste compartimente instaurate prin legislație s-au dovedit progresiv incompatibile cu exigențele concurenței. Un exemplu cunoscut este cel al concurenței între *investments bankers* și băncile comerciale pentru colectarea resurselor Statelor-Unite. Cele două tipuri de instituții care păreau să opereze pe piețe distincte se regăseau față în față. *Investments bankers* nord-americane, dispunând de monopolul asupra operațiunilor cu titlu, dar private de activitățile de bănci comerciale (colectă de resurse și concesiunea de credit), au oferit fonduri comune de plasament remunerate care să concureze direct depozitele. Plafoanele în vigoare asupra remunerării depozitelor băncilor comerciale (*regulation Q*) au pus băncile comerciale în situație concurențială defavorabilă față de *investments bankers*. Este vorba despre unul dintre episoadele care au condus la deplafonarea remunerării depozitelor în Statele-Unite. De atunci, peste tot unde barierele între activități sunt fixate legal, acestea au fost progresiv, dar radical, repuse în drepturi.

În Franța mediul este în mod tradițional mai stabil și evoluțiile sunt mai gradate. Dar dereglementarea a suscitat și aici schimbări relativ brutale. Până în 1986, încadrarea creditului fixa părțile de piață ale băncilor, în numele necesității de a controla cel mai bine posibil masa

monetară și de a lupta împotriva inflației. Aceasta permitea controlarea mijloacelor de plată fără puternica volatilitate a dobânzilor, compensație inevitabilă a politicii de control prin dobânzi. Creșterea încadrării creditului a eliberat volumele de credit și părțile de piață, deschizând calea unei concurențe mai intense, odată cu creșterea riscurilor asociate.

Separarea activităților comerciale și a activităților de piață, sau plafonul autoritar al remunerării depozitelor erau considerate la origine ca factori care întăreau securitatea sistemului. De exemplu, <<zidul chinezesc>> între piețe și credite tinde să limiteze posibilele transmiteri ale dificultăților de la un sector la altul, respectând în același timp niște reguli sănătoase de confidențialitate a informației. .

Plafonul remunerării depozitelor protejează rentabilitatea băncilor și împiedică o supralicitare a costului resurselor și, ca urmare, asupra dobânzilor cerute de cei care împrumută. Aceste securități tradiționale tind să dispară odată cu concurența între instituțiile altădată specializate, sau cu indexarea costului resurselor asupra condițiilor de piață!

Dispariția vechilor reglementări deschide un câmp și mai vast concurenței. Autoritățile tutelare, garante ale securității sistemului financiar, au căutat să definească noi reguli, mai moderne și mai bine adaptate, susceptibile să le înlocuiască în mod eficace pe cele vechi. Această mișcare de a pune în practică noi reguli, calificată câteodată drept <<re-reglementare>>, este de inspirație esențială <<precaută>>: a garanta o securitate minimală armonizând regulile de concurență.

Dereglementarea a permis băncilor să ofere mai multe servicii, să participe mai intens pe piețe, pe scurt - să-și lărgască câmpul de activități. Toate instituțiile s-au angajat pe piețe noi. Băncile cu vocație <<comercială>> și-au dezvoltat activitățile de piață, instituțiile care operau pe piețe au dezvoltat produse noi - produsele derivate, instrumentele la termen, sau viitoare, produsele optionale etc. Această căutare activă de noi piețe a condus la dezvoltarea de noi domenii de activitate: consultanță în inginerie financiară; instrumentele derivate; sfatul în ingineria financiară; titrizarea; instrumentele derivate, **hors bilan**. Băncile au fost nevoite să dezvolte noi domenii și să facă față la noi riscuri. Ele erau cu atât mai mult provocate să facă acest lucru cu cât segmentele lor de piață au redus activitățile de intermediere odată cu dezvoltarea piețelor și a concurenței operatorilor financiari

non bancari (casele de economii) sau non-financiare (întreprinderile industriale și comerciale).

<<Creșterea >> riscurilor în lumea bancară este o consecință a acestor mișcări de dereglementare, de re-reglementare și de deschidere a concurenței. În universul băncii, este vorba de o mutație fundamentală, condusă într-o manieră ordonată și prudentă, dar care atinge toate aspectele activităților. În această mutație, care urmează astăzi un ritm accelerat, nu este surprinzător să constați că gestionarea riscurilor (<< risk management >>) joacă un rol esențial. Și în ansamblul tehnicilor și al modurilor de gestionare a riscurilor, gestionarea activ-pasiv, <<ALM >>, ocupă un loc central și o dezvoltare rapidă.

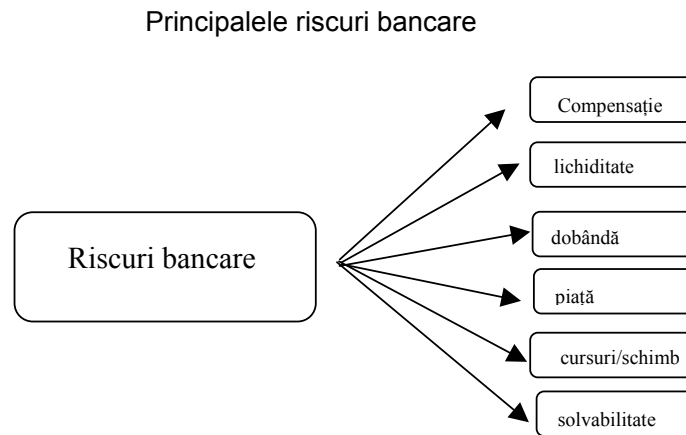
Partea 2 - Riscurile

Riscurile bancare sunt multiple și multidimensionale. Trebuie să le inventariem și să le definim cât mai bine cu putință în perspectiva măsurării, urmăririi, controlării lor. Acest demers este clasic, dar problemele de definire sunt importante. Câteodată definițiile curente ale riscurilor sunt generale, și deosebirile între riscuri sunt prea vagi. Trebuie să le precizăm pentru a putea apoi să le măsurăm.

Riscurile legate de mișcările piețelor sunt specific financiare. Riscul de credit este cel care se expune pierderilor în caz de defect de compensație. El este, în general, considerat un risc comercial, pentru că este rezultatul direct al alegerii piețelor și clienților (chiar dacă el are un impact financiar important).

Riscurile operaționale și/ sau tehnice desemnează toate riscurile de disfuncționări interne ale căror consecințe pot fi extrem de importante. Unele dintre ele sunt legate de sistemele de informații, altele sunt legate de procedurile interne și de respectarea acestora. Din cauza naturii lor <<non financiare >>, ele nu sunt abordate. Absența lor din această prezentare ține numai de natura lor particulară și de acțiunile diferite necesare pentru a le reduce.

Figura nr. 1

Toate riscurile sunt definite ca pierderi asociate evoluțiilor adverse. Consecința directă importantă este că orice măsurare a riscului se clădește pe evaluarea unor astfel de degradări și pe impactul lor asupra rezultatelor.

Pe scurt, o instituție, în toate activitățile sale, trebuie în mod constant să se poziționeze în termeni de riscuri și de rentabilitate. O gestionare a riscurilor nu are sens independent de performanțele așteptate și obiectivul său este de a optimiza cuplul risc- rentabilitate. Relația dintre acești doi termeni este complexă și multidimensională, dar ea este incontestabilă.

Anumiți indicatori de performanțe trebuie să fie reținuți ca <<ținte>> ale gestionării riscurilor. Diverse măsurări de performanțe sunt utilizate curent cu acest efect, unele contabile, altele ca valoare de piață.

Măsurările obișnuite ale rezultatelor nu sunt suficiente, tocmai pentru că ele sunt definite independent de riscurile adiacente. Cum riscurile sunt adiacente, la două produse, doi clienți, două entități, diferite, măsurările clasice nu sunt comparabile. Una dintre principalele dezvoltări ale gestionării riscurilor este punerea la punct a indicatorilor de performanțe adaptate pentru riscuri. Principiul lor este de a combina măsurările contabile sau economice clasice cu

măsurări de risc. În acest capitol, expunerea se limitează la punctul de plecare: măsurarea obișnuită a performanței, contabile sau ca valoare de piață, constituie punctul de plecare pentru măsurările adaptate care pot fi apoi construite

Partea 3 – Cadrul contabil

Măsurările de riscuri și cele privind performanțele se înscriu într-un cadru contabil. Riscurile diferă după părțile bilanțului, după banca comercială sau după piețe. Performanțele sunt înregistrate după reguli cunoscute și stricte. Pentru gestiunea de bilanț, ca și pentru gestiunea riscurilor trebuie, în mod constant, să ne raportăm la cadrul contabil. Acesta este prezentat în două părți, consacrate bilanțului, apoi calculului de rezultate și măsurării performanțelor asociate.

Cadrul contabil fixează regulile de măsurare a rezultatelor bancare. Reglementarea contabilă a băncilor franceze a evoluat mult, etapa cea mai recentă fiind adoptarea planului contabil bancar, din 1993, cu DREP, sau DISPOZIȚII RELATIVE ale INVENTARELOR PERIODICE. DREP a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1993 și cuprinde două părți:

- documentele publicate de instituțiile de credit;
- reforma de ansamblu de <<reporting>> bancar la autoritățile de tutelă și la Comisia Bancară, care admite numeroase tablouri și anexe.

Justificarea acestei reforme este de a dispune de informația cu privire la situația financiară a băncilor și de a răspunde nevoilor statistice pentru care sursele bancare sunt considerate cele mai fiabile. Există opt mari clase contabile care regroupează calculele după natura lor:

- Clasa 1: Operațiuni de trezorerie și operațiuni interbancare.
- Clasa 2: Operațiuni cu clientela.
- Clasa 3: Operațiuni cu titluri și operațiuni diverse.
- Clasa 4: Imobilizări (blocări de fonduri).
- Clasa 5: Sumele afectate pentru a acoperi o eventuală pierdere, fonduri proprii și asimilate.
- Clasa 6: Taxe.
- Clasa 7: Produse.
- Clasa 8: Angajamente în afara bilanțului.

Documentele produse de DREP sunt de mai multe tipuri: documente de sinteză; anexe; indicatori de activitate. Inventarele contabile includ bilanțul, calculul de rezultate și anexele.

1 – Bilanțul simplificat

Bilanțul, regrupat în mase mari, comportă patru niveluri:

- trezorerie și interbancar;
- clienți;
- operațiuni cu titlu;
- termen lung: blocări ale activului și capitaluri permanente la pasiv.

2- Cadrul contabil- calculul de rezultate și limitele

Măsurările contabile privind performanțele sunt privite cu foarte mare atenție. Ele traduc rezultatele imediate ale politicilor puse pe treabă și sancționează activitatea întreprinderii într-un cadru universal, strict și controlat după reguli bine stabilite. Orice măsurare de performanță care nu se leagă de contabilitate suferă încă din start de lipsă de credibilitate. Oricare ar fi lipsurile datelor contabile, ele rămân importante, și în orice altă măsură trebuie să se poată lega la acestea cât mai simplu posibil. Dacă nu, apare o deconectare între gestionarea riscurilor și universul contabil, adică între rezultatele certificate și publicate și indicatorii de gestiune.

A. Calculul de rezultate

Măsurările contabile privind performanțele sunt simple și nu ridică probleme particulare. Ele sunt extrase ale calculului de rezultate. Este vorba, de asemenea, de <<ținte>> posibile pentru politicile de gestionare a riscurilor, adică de baze variabile a căror variabilitate și al căror nivel se caută a fi controlate.

Principalele solduri și regrupări ale calculului de rezultate figurează în tabloul următor. Produsul Net Bancar (PNB) indică în ce măsură operațiunile bancare și financiare, cu excepția costurilor și sarcinilor de exploatare non financiare, contribuie la formarea rezultatului.

PNB include remunerarea activităților de intermediere și comisioanele ieșite din prestările de serviciu. Marja de interes lichidează produse și sarcini legate de dobânzi și de evoluțiile acestora, face obiectul unei atenții deosebite. Ea constituie adesea una dintre țintele principale ale gestionării riscului de dobândă. Nu

este singura, căci gestiunea de bilanț se interesează și de alte venituri (comisioanele), sau de alte baze variabile, ca valorile de piață ale activelor și pasivelor. Pe lângă aceasta, marja este o măsurare de performanță limitată la o perioadă, la o serie de perioade, și ea nu furnizează informații dincolo de acestea, ceea ce reduce interesul.

Celelalte linii ale calculului de rezultat privesc sarcinile non financiare, sau sarcinile <<de exploatare>> (în sensul unei întreprinderi non financiare). PNB este calculat în sus (în afară) de aceste alte sarcini. Urmarea calculului de rezultat descrie diferitele niveluri de formare a rezultatului net. Rezultatul Brut de Exploatare (RBE), sau Excedentul Brut de Exploatare (EBE), indică marja ieșită din activitatea curentă, înțelegând aici cheltuielile de funcționare, sarcinile de personal, cheltuielile administrative și alte taxe de exploatare.

Rezultatul net este suma totală care, dacă este pusă în rezervă, este integrată fondurilor proprii supuse constrângerilor de nivel minim în reglementare. Din punct de vedere al evoluțiilor fondurilor proprii, taxele de exploatare au o pondere la fel de importantă ca și produsele și taxele financiare. Dar ele sunt administrate, bugetate și protejate după niște tehnici clasice de control al exploatării și, în particular, fără a se referi la riscurile care caracterizează operațiunile financiare.

Rezultatul de exploatare depinde de politica de acordare a unor sume pentru a acoperi eventualele pierderi dusă de instituția de credit, un element extrem de important și care are, teoretic, funcția să reflecte direct și explicit riscurile. Sub acest titlu, sumele afectate pentru a acoperi o eventuală pierdere merită o atenție particulară. Unele sunt generale, altele sunt specifice, adică destinate unor linii particulare.

Din nefericire, regulile de acordare a acestor sume nu impun sume alocate de întreprinderi pentru a acoperi eventuale pierderi de tip <<economice>>. Este vorba de sume alocate previzibile pentru efectele emise de o întreprindere încă din start, evaluate în medie ,statistic. Adesea, aceste sume acordate pentru a acoperi o eventuală pierdere sunt înregistrate în momentul în care riscurile se concretizează. În acest caz, nu mai este vorba de riscuri, ci de pierderi parțiale a căror întâmplare a devenit aproape sigură, chiar dacă suma lor totală nu este cunoscută încă. Ar fi rațional să netezim acordarea în măsura în care este posibil a sumelor alocate pentru acoperirea eventualelor pierderi înainte ca pierderile să apară, mai

curând decât să facem acest lucru în momentul în care ele sunt aproape inevitabile. Evident, netezirea, dacă este tehnic realizabilă, reduce rezultatele <<cu anticipație>>. Dar sumele alocate nu indică riscurile viitoare, ci mai curând pierderile de azi.

Există de altfel numeroase motive de a nu gestiona aceste sume alocate pentru pierderi într-o manieră economică. Sumele alocate pentru pierderi sunt supuse unor reguli contabile și legale. Dată fiind importanța acestor reguli, măsurarea economică trece în plan secund. Aceasta înseamnă că aceste sume alocate pentru pierderi se deosebesc de cele economice. Dar, ultimele rămân necesare într-un sistem de gestionare a riscurilor extins la riscul de credit.

Produse de exploatare bancare - Taxe de exploatare bancare = Probus Net Bancar
+Alte produse de exploatare - Taxe generale de exploatare - Alte taxe de exploatare = Rezultat Brut de Exploatare (RBE sau EBE)
- Fonduri pentru amortizări și sume afectate de o întreprindere pentru a acoperi o eventuală pierdere +Sold de ajustări de valoare și de fonduri- asumări de sume alocate pentru riscuri bancare generale =Rezultat de exploatare
+Rezultat excepțional
- Impozit
= Rezultatul exercițiului

B. Rentabilitatea activelor

Marja de interes ca valoare este diferența dintre produse și taxe financiare pe o perioadă de referință. Este vorba despre o măsurare simplă a rezultatelor financiare, foarte utilizată pentru că ea permite relaționarea directă a politicii de dobânzi cu rezultatele contabile.

Marja în procent a efectelor remise de o întreprindere corectează rezultatele prin volumul operațiunilor. Rezultatele nete pot fi raportate la diferite tipuri de efecte emise de o întreprindere. Marjele exprimate în procente ale efectelor emise de către o întreprindere sunt o măsurare obișnuită a performanțelor comerciale. Ele reprezintă ecarturile între dobânzile client și dobânzile de referință utilizate la

intern, cu indexările mai mult sau mai puțin directe asupra dobânzilor de piață. Aceste marje <<comerciale>> sunt <<interne>>. Ele pot deci să difere de marjele contabile. Dobânzile de referință interne care permit calcularea lor trebuie să fie alese într-o manieră potrivită cu gestionarea performanțelor contabile. Această coerență impune anumite specificități sistemelor de cesiune integrate unui demers ALM global.

Inconvenientul măsurărilor contabile de performanțe este că nu ține cont de riscuri decât într-o manieră parțială, sau mai puțin.

Problema de fond este aceea de a ajusta performanțele prin risc, de o manieră explicită, logică și omogenă. Dacă fondurile proprii reprezintă corect riscurile, această ajustare este obținută, la un nivel consolidat, raportând rezultatele la fondurile proprii.

Această tendință este preconizată prin reglementarea prudențială, existentă și în curs de extindere. Din acest punct de vedere normele reglementare sunt prea simple și insuficiente.

A caracteriza printr-o singură cifră fondurile proprii <<economice>>, suma riscurilor multiple și de natură complet diferite nu este un exercițiu conceptual foarte simplu. Este vorba totuși de o finalitate a sistemelor de alocare a fondurilor proprii. În absența unui astfel de sistem, sau dacă el comportă prea multe aproximări, coeficienții de rentabilitate a fondurilor proprii își pierd semnificația, căci orice distorsiune între fondurile proprii și riscuri se reflectă în măsurările de performanțe.

Partea 4 – MĂSURĂRILE DE PERFORMANȚE CA VALOARE DE PIAȚĂ

Măsurările contabile prezintă mai multe neajunsuri, independent de problema ajustării pentru riscuri. Ca toți indicatorii contabili, ele sunt limitate la un orizont fix și nu dau indicații pe termen lung. Ele fac de asemenea abstracție de condițiile de piață ale momentului. Totuși, un credit acordat în trecut cu dobândă fixă valorează mai puțin azi dacă dobânzile de interes au crescut, căci el aduce mai puține venituri decât un credit efectuat în condițiile de piață ale momentului. Aceste lipsuri pot fi corectate recurgând la indicatori de valori de piață ale activelor și ale datoriilor.

Valoarea de piață a unui activ financiar este obținută actualizând toate fluxurile viitoare adunate de acest activ la o dobândă care reflectă condițiile de piață ale momentului. Simbolic ea se scrie:

$$V = \sum_t F_t / (1 + r_t)^t$$

unde V este valoarea de piață, r_t este o dobândă de actualizare care reflectă condițiile pieței, iar F_t este fluxul încadrat de activ la data t . Pentru o acțiune, fluxurile viitoare sunt dividendele, plus o valoare eventuală anticipată de revânzare. Pentru o obligațiune, fluxurile viitoare sunt interesele și rambursările în principal. Pentru un credit, valoarea actuală se calculează plecând de la cronica intereselor și rambursărilor de capital viitoare, chiar dacă creditul nu este cotelat pe piață.

La nivelul global al bilanțului, valoarea de piață a activelor diminuată de cea a datoriilor este Valoarea Actuală Netă sau VAN. VAN este un indicator global și sintetic al valorii nete a bilanțului. Calculul unei valori actuale și a unei VAN cere dobânzi de actualizare pertinente aplicate fluxurilor viitoare produse de active și de actualizare a pasivelor. Această alegere este discutată mai departe. Dobânzile pieței constituie referința cea mai logică.

Avantajul valorilor actuale este că se ia în considerare ansamblul fluxurilor viitoare pe toată durata activelor în loc de a se limita la o perioadă, ca indicatorii contabili. Dacă actualizarea este făcută cu dobânzi de piață, valorile actuale reprezintă și valori <<economice>>. Dacă un credit a fost contractat ieri la o dobândă mai ridicată decât azi, el are o valoare mai mare. Dacă o instituție a împrumutat ieri cu o dobândă inferioară celei de piață de azi, datoria sa (împrumutul) are o valoare mai mică. Cei doi factori traduc o situație financiară mai favorabilă și ei concură la ameliorarea VAN ca valoare de piață. VAN și evoluțiile sale reprezintă un indicator de performanță relativ la condițiile curente de piață.

Inconveniente valorilor actuale sunt compensațiile directe ale acestor avantaje. Mai întâi, ele sunt volatile, ca dobânzile de piață care servesc la a le calcula. În plus, ele sunt mai puțin intuitive în interpretare decât limitele, căci semnificația lor depinde de alegerea dobânzilor de actualizare și de modalitățile de calcul. Ele sunt și prea <<sintetice>>, căci o valoare actuală rezumă o cronică de flux fără a da informații asupra poziționării acestor fluxuri în timp.

De aceea, este mai bine să fie utilizate valorile de piață strâns legate de măsurările clasice de rezultate periodice. Gestionarea bilanțului care privește activitățile unei bănci comerciale acordă o mai mare importanță performanțelor contabile. Dar cum gestionarea în valori de piață câștigă teren, și cum ea prezintă un avantaj conceptual

important asupra limitelor contabile, ea face obiectul unui examen detaliat în partea care îi este consacrată.

Bibliografie

1. Gollier, L Eeckoudt, Les Risques financiers, Ediscience, 1992.
2. Hennie van Greuning, Sonja Brajovic Bratanivic, Analyzing and Managing Banking Risk, Ed. Irection, București, 2004.
3. J. Bessis, Gestion des risques et gestion actif-passif des banques, Ed. Dalloz, Paris, 1995.
4. P.Vernimmen, Finance d'entreprise, Dalloz, 1994.